

Grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg

Center

Center for el, vand og VE på land

Kontor

Kontor for el og sikkerhed

Dato

02-04-2025

J nr. 2025 - 916

Akt-id 603272

/ FBAMA

Kommissionens handlingsplan om prismæssigt overkommelig energi

KOM(2025) 79

Notatet oversendes tillige til Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg.

1. Resumé

Den 26. februar præsenterede Europa-Kommissionen handlingsplanen om prismæssigt overkommelig energi. Handlingsplanen har til formål at sikre energi, der er til at betale for industri og husholdninger. Handlingsplanen består af følgende fire søjler, 1) lavere energipriser, 2) fuldføre energiunionen, 3) tiltrække investeringer samt 4) forberede EU på krisesituationer.

Handlingsplanen blev præsenteret sammen med "Aftalen om ren industri", også kaldet Clean Industrial Deal. Clean Industrial Deal sætter den overordnede ramme for Kommissionens indsats for at fremme industriens grønne omstilling og styrkelse af den europæiske konkurrenceevne. Den del af strategien, som omhandler energisektoren, udfoldes i dybden i handlingsplanen om prismæssigt overkommelig energi.

Handlingsplanen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser

Regeringen støtter hensigten om at holde energipriserne nede. Regeringen finder, at der er særligt behov for et velfungerende indre marked, hvor energien kan flyde frit, samt en ambitiøs og fremskyndet udbygning af vedvarende energi og energiinfrastruktur på tværs af grænserne. Regeringen finder det centralt, at godkendelsesprocesser bliver mere smidige og effektive. Derudover finder regeringen det vigtigt fortsat at fremme øget forbrugsfleksibilitet, energieffektivitet samt lagring. Regeringen ser frem til konkret opfølgning på disse områder. Regeringen finder det desuden vigtigt, at der i regi af handlingsplanen ikke igangsættes initiativer af mere prisregulerende karakter.

2. Baggrund

Den 26. februar 2025 præsenterede Europa-Kommissionen en handlingsplan om prismæssigt overkommelig energi, KOM(2025) 79. Handlingsplanen er modtaget i dansk sprogversion den 26. marts 2025.

Handlingsplanen har til formål at sikre lave energipriser på kort og lang sigt, da energi, der er til at betale, er fundamentet for den europæiske konkurrenceevne.

Handlingsplanen blev præsenteret sammen med en strategi om rene industrier, også kaldet *Clean Industrial Deal*, KOM(2025) 85. Strategien sætter den overordnede ramme for Kommissionens indsats for at fremme industriens grønne omstilling og styrkelse af den europæiske konkurrenceevne. Den del af strategien, som omhandler energisektoren, udfoldes i dybden i handlingsplanen om prismæssigt overkommelig energi.

Det fremhæves i handlingsplanen, at det europæiske energimarked er vigtigt i forhold til den europæiske økonomi, samt at det er med til at understøtte det europæiske samfund og forbinde EU-landene. EU formåede at komme igennem energikrisen pga. den hurtige udbygning af ren energi, diversificering af energileverancer, opretholdelse af energiforbindelser af betydning for forsyningssikkerheden og solidaritet blandt EU-landene.

Europa-Kommissionen fremhæver samtidig, at der er et klart og hastigt behov for at styrke EU's energiunion, da høje energipriser påvirker virksomheder og borgere, særligt sårbare grupper. Handlingsplanen skal derfor være med til at sikre en ægte energiunion, som kan levere konkurrenceevne, sikkerhed, dekarbonisering og en retfærdig omstilling, og som i sidste ende kan sikre forbrugerne og industrien fordele ved billigere energi.

3. Formål og indhold

Det fremgår af handlingsplanen, at energiprisen bestemmes af en række faktorer. Det er både omkostninger knyttet til forbrugsniveauet, som afgifter og tariffer, og omkostninger knyttet til produktionen, som fx myndighedsgodkendelser. Derudover bestemmes engrosenergiprisen af udbud og efterspørgsel, energimix, herunder prisen på brændsel, import- og eksportkapaciteten samt konkurrence blandt leverandører.

Handlingsplanen indeholder otte tiltag, der er struktureret i følgende fire søjler:

- Sikre lave energipriser
- Fuldføre energiunionen
- Tiltrække investeringer
- Forberede EU på krisesituationer

Handlingsplanen annoncerer kommende initiativer af hhv. lovgivnings- og ikke-lovgivningsmæssig karakter.

Søjle 1: Sikre lave energipriser

Under den første søjle lægger Kommissionen op til fire tiltag. Det *første tiltag* er billigere elregninger, som skal sikres med mere effektive tarifmetoder og lavere afgifter samt bedre muligheder for at skifte elleverandør. Det *andet tiltag* handler om at nedbringe udgifter til elforsyning, bl.a. ved at forbedre rammerne for anvendelse af

fleksibilitet i elsystemet. Det *tredje tiltag* handler om gasmarkederne, og det *fjerde tiltag* handler om at fremme energieffektivitet.

Kommissionen planlægger bl.a. at fremlægge initiativer, der knytter sig til forbrugernes elregning, fx ved at udvikle et nyt design for en tarifmetode, der fremmer fleksibilitet og elektrificering. Derudover vil Kommissionen komme med retningslinjer for foregribende netinvesteringer ("anticipatory investments").

Kommissionen fremhæver, at Rådet bør færdiggøre en grøn revision af energibeskatningsdirektivet. Kommissionen gør opmærksom på, at medlemsstaterne kan anvende de mulighederne, der eksisterer i energibeskatningsdirektivet, for at reducere elafgifterne, særligt for erhverv, og tilsvarende muligheden for at reducere momsen på el til 5 pct.

På produktionssiden vil Kommissionen bl.a. fremme brugen af PPA'er ("Power Purchase Agreements") og vejlede om design af CfD'er ("Contract for difference") samt indføre nye regler til udvikling af det europæiske forwardmarked for at stimulere investeringer i vedvarende energi.

Desuden vil Kommissionen fremlægge en række initiativer for at understøtte hurtigere godkendelsesprocesser og netudbygning samt fremme af forbrugsfleksibilitet og lagring. Inden for atomkraft vil Kommissionen offentliggøre en meddelelse om små modulære reaktorer (SMR) i 2026 og vurdere strømlining af tilladelsesprocesser for nye nukleare energiteknologier.

Kommissionen planlægger endvidere at forbedre gasmarkedet med henblik på at sikre en lavere elpris og vil nedsætte en task force, der skal udarbejde anbefalinger herom i 2025 og undersøge mulighederne for bedre vilkår for indkøb af flydende naturgas (LNG). Kommissionen foreslår konkret at give bedre mulighed for at afkoble detailmarkedspriserne fra høje og volatile gaspriser ved brug af garantiordninger igennem European Investment Bank (EIB) ifm. langsigtede elkøbsaftaler.

Endeligt vil Kommissionen fremme energieffektivitet ved bl.a. at forbedre adgang til kapital til energieffektivisering og undersøge muligheden for et europæisk marked for energispare-certifikater.

Det fremgår af handlingsplanen, at følgende initiativer i søjle 1 forventes fremsat som lovgivningsmæssige initiativer:

- Nye rammer vedrørende energifattigdom og muligheden for, at elkunder og energifællesskaber kan producere, anvende og sælge vedvarende energi (Q3 2025).
- Forslag angående hurtigere godkendelsesprocesser for net, lager og VE-produktion (Q1 2026)

Hvis Kommissionen vurderer det nødvendigt, vil den fremsætte et lovgivningsmæssigt forslag til en bindende nettarifmetode, der fremmer fleksibilitet og elektrificering. Dato for evt. fremsættelse fremgår ikke.

Endvidere fremgår det, at en *europæisk infrastrukturpakke* (Q1 2026) vil indeholde lovgivningsmæssige initiativer, der dog på nuværende tidspunkt ikke er specificeret.

Søjle 2: Fuldføre energiunionen

Kommissionen anser det som en forudsætning for at fuldføre energiunionen at opnå et fuldt integreret europæisk energimarked samt implementere en passende forvaltningsstruktur. Kommissionen vil igangsætte initiativer med henblik herpå, herunder en Energiunions-task force, som bl.a. skal undersøge behovet for ændringer i reguleringen.

Under den anden søjle lægger Kommissionen herudover op til at lancere en række strategier og handlingsplaner i 2026. Kommissionen vil bl.a. præsentere en elektrificeringsstrategi samt en opvarmning- og kølestrategi, der skal bidrage til at dekarbonisere industrien, transportsektoren samt varme- og kølesektoren. Strategierne skal ligeledes bidrage til at øge efterspørgslen på europæisk ren energi.

Kommissionen vil også lancere en strategi for digitalisering og kunstig intelligens i energisektoren, der skal fremskynde brugen af europæisk kunstig intelligens inden for områder som fx elnettet, energieffektivitet i bygninger og industri og forbrugsfleksibilitet. Kommissionen vil også undersøge det stigende energiforbrug i datacentre samt integrationen heraf i energisystemet.

Derudover vil Kommissionen lancere en Energiunions-task force, som bl.a. skal overvåge udviklingen i energipriser på tværs af EU.

Det fremgår af handlingsplanen, at følgende initiativ i søjle 2 forventes fremsat som lovgivningsmæssige initiativ:

- Forslag til ændring af forvaltningsforordningen med henblik på at videreudvikle de nationale energi- og klimaplaner og modernisere energiunionens forvaltningsstruktur (frem mod medio 2027).

Søjle 3: Tiltrække investeringer

Under den tredje søjle foreslår Kommissionen at nedsætte en trepartskontrakt i 2025 for prismæssigt overkommelig energi, bestående af regeringer, energiproducenter og energiforbrugende industrier. Formålet vil være at udvikle et gunstigt investeringsklima, der understøtter omkostningseffektiv grøn og energiproduktion samt langsigtet økonomisk vækst for alle aktører.

Der forventes ikke fremsat lovgivningsmæssige initiativer i søjle 3.

Søjle 4: Forberede EU på krisesituationer

Under den fjerde og sidste søjle lægger Kommissionen op til at øge modstandsdygtigheden over for eventuelle fremtidige energikriser. Kommissionen vil revidere EU's forsyningssikkerhedslovgivning i 2026, vejlede EU-landene til at udvikle værktøjer, der kan kompensere elforbrugere ved nedregulering af forbrug samt samarbejde med TSO'er og regulatorer med henblik på at sikre midlertidig forøgelse af kapacitet på udlandsforbindelser.

Det fremgår desuden af handlingsplanen, at Kommissionen vil understøtte EU-landene i at udarbejde prisregulerende tiltag for at adressere meget høje energipriser, og at dette skal baseres på kendte værktøjer. Det fremgår ikke specifikt, hvordan Kommissionen konkret vil understøtte dette, men hjælp til at designe statsstøtteordninger nævnes bl.a. som et eksempel.

Det fremgår af handlingsplanen, at følgende initiativ i søjle 4 forventes fremsat som lovgivningsmæssige initiativ:

- Revision af de gældende lovgivningsmæssige rammer for EU energiforsynings-sikkerheden¹ (tidligst i 2026).

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Meddelelsen har ikke i sig selv konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen vurderes i sig selv ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen vurderes i sig selv ikke at have statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen skønnes i sig selv ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Forslaget blev sendt i høring i EU-specialudvalget for klima-, energi- og forsyningspolitik. Høringen blev sendt den 27. februar med frist for kommentar den 12. marts 2025.

¹ Som bl.a. udgøres af forordningen om risikoberedskab i elsektoren fra 2019 og gasforsyningssikkerhedsforordningen fra 2017.

Der er modtaget svar fra Dansk Fjernvarme, SMVdanmark, SYNERGI, Forbrugerrådet Tænk, BL – Danmarks Almene Boliger, Green Power Denmark og Dansk Erhverv.

Dansk Fjernvarme byder Kommissionens handleplan for betalelig energi velkommen, men beklager at varme og køling spiller en forholdsvis besked rolle i den. Varme og køling udgør det største energiforbrug i EU og alle borgere er dybt afhængige af prisen og forsyningssikkerheden. Sektoren rummer imidlertid et stort potentiale for at afkoble fra fossil energi og verdensmarkedspriser ved hjælp af overskudsvarme og VE-varme/køl distribueret gennem fjernvarme. Det vil aflaste elsektoren, så den kan stå til rådighed for industri, transport mv.

Kommissionen forslår at udarbejde en Heating and Cooling Strategy i 1. kvartal 2026, Den bør sikre udnyttelsen af det fulde potentiale i varme og køling til at møde ikke kun klimaudfordringen, men også udfordringerne med overkommelige energipriser, afkobling fra verdensmarkedspriser, forsyningssikkerhed og afhængighed. Danmark bør arbejde for at denne strategi udarbejdes hurtigst muligt.

SMVdanmark støtter Action Plan for Affordable Energy, der sænker energiregningerne og samtidig sikrer grøn omstilling. SMVdanmark anbefaler enklere regler og procedurer, så mindre virksomheder ikke kvæles i bureaukrati ved fx støtte- og tilskudsordninger. De bakker kraftigt op om Kommissionens anbefaling om at reducere skatter og afgifter på el og opfordrer til, at man i Danmark, hvor elafgiften er blandt de højeste i EU, følger denne anbefaling, og sænker elafgiften. Dette vil betyde lavere samlede omkostninger for virksomhederne, styrke konkurrenceevne og gøre det mere attraktivt at dække sig energiforbrug med el ift. fossile brændsler. Lavere energiafgifter og fleksible afskrivningsmetoder er afgørende for, at SMV'er kan investere grønt. Langsigtede el-kontrakter kan stabilisere strømpriserne og lette likviditetsstyring. De hilser kortere sagsbehandlingstider velkomne og fremhæver behovet for et stærkt el-net samt et transparent gasmarked. ESCO-løsninger og one-stop-shop for støtteansøgninger vil lette energireoveringer i mindre virksomheder. Endelig bør energimixet forblive bredt, så fx lokal biomasse kan supplere især i landdistrikter.

SYNERGI er positiv over for EU-Kommissionens handlingsplan for lavere energipriser, der positionerer energieffektivitet centralt i indsatsen for et energisystem med lavere priser. Planen indeholder på den ene side en række lovende tiltag inden for industri, elektrificering, fleksibilitet, sektorintegration og digitalisering, der potentielt kan fremme energieffektivisering på europæisk plan. På den anden side burde handlingsplanen have suppleret den øgede indsats for energieffektivisering med en tilkendegivelse om ambitiøs implementering samt en særlig adressering af bygningsmassens enorme energiforbrug.

Forbrugerrådet Tænk takker for muligheden for at indsende et hørings svar til EU-Kommissionens handlingsplan for betalelig energi. Energipriserne har været høje de seneste år, og det har ramt forbrugerne hårdt. Forbrugerrådet Tænk mener, at handlingsplanen for betalelig energi rummer gode initiativer i forhold til at sikre energi, der er til at betale for forbrugerne, EU's energiuafhængighed og grøn omstilling. Energi-markedet skal i vores øjne være fair, gennemsigtigt og prisvenligt for alle forbrugere, herunder de mest sårbare forbrugere. Forbrugerrådet Tænk mener, at udbygningen af elnettet skal finansieres med fair og forbrugerbeskyttende tarifieringsprincipper, så forbrugere, erhvervsliv, industri og elproducenter betaler de deres respektive andele af omkostningerne til udbygning af elnettet, som de giver anledning til. I den sammenhæng er det også vigtigt at have fokus på fleksibilitet og fokus på alternativer til netudbygning. De støtter Kommissionens fokus på at øge konkurrencen i detailmarkedet for elaftaler med den kommende Citizens' Energy Package og opfordrer den danske regering til at bakke op om dette. Digitalisering af energisektoren og smartere energiforbrug takket være kunstig intelligens rummer store potentialer, men det må ikke medføre urimelige omkostninger for forbrugerne eller ske på bekostning af privatlivsbeskyttelsen. Generelt er det meget afgørende, at handlingsplanen bliver implementeret med et stærkt forbrugerfokus, og derfor skal forbrugerorganisationer inddrages i den videre proces. Vi ser derfor frem til at blive inddraget tæt fremadrettet.

BL – Danmarks Almene Boliger fremhæver, at den almene sektor er der store potentialer og store ønsker om at bidrage til den grønne omstilling via lokal produktion af decentral solenergi. Det er helt oplagt at bruge de store tagarealer på de almene etageejendomme til at producere grøn strøm via solceller.

En kombination af solceller og batterier vil øge muligheden for at tilpasse egenproduktion til forbrug og dermed:

1. Reducere boligområdets nettoefterspørgsel fra det kollektive elnet i spidsbelastningsperioder og dermed mindske risici og omkostninger forbundet med perioder, hvor elforbruget overstiger udbuddet.
2. Mindske mængden af elektricitet, der sendes ud i det kollektive net, hvilket hjælper med at undgå overproduktion i perioder med lav efterspørgsel og aflastning af nettet.

Med batterier kan boligområder dække en større andel af deres eget elforbrug, samtidig med at de vil bidrage til opretholdelsen af det kollektive net.

Green Power Denmark støtter op om Kommissionens vision om fremtidens energiunion, hvor grønne ambitioner sikrer konkurrenceevne, sammenhængskraft og sikkerhed.

Velfungerende markeder er centralt heri, hvor de på det kraftigste fraråder, at der gennemføres tiltag, der hindrer markedets funktion og øger både pris og efterspørgsel. Eksempler herpå er gaslagerfyldningskrav og den iberiske prismekanisme.

Energimarkedernes effektivitet stiger med deltagelsen og likviditeten, hvilket bidrager til billiggørelse af energi for alle. Derfor bakker Green Power Denmark op om Kommissionens fokus på bedre udnyttelse af interkonnektorer, reduktion af energifgifter, fremme af fleksibelt energiforbrug, ved øget udrulning af smart meters, adgang til variable elaftaler, og nemmere markedsadgang for demand response.

Green Power Denmark fraråder EU-lovgivning om tarifmetodologi, da hensynstagen til lokale forhold er afgørende for udvikling af tariferingsmetoder. Da man i Danmark er langt fremme med udviklingen af tarifmetoder, risikerer fælleslovgivning at bremse denne udvikling, til skade for danske elforbrugere.

Dansk Erhverv angiver, at mere vedvarende energi, elektrificering og et integreret europæisk energimarked ikke bare vil forbedre EU's strukturelle konkurrenceevne. Det vil også øge energiuafhængigheden og bidrage til indfrielse af de europæiske klimamål.

Dansk Erhverv noterer med glæde, at Kommissionen foreslår en række hovedelementer, som Dansk Erhverv selv har foreslået, herunder:

- Øget EU-finansiering til udbygning af energiinfrastruktur
- Kortere godkendelsestider for VE-anlæg og produktionsfaciliteter
- Brug af skattefradrag til at fremme erhvervslivets investeringer i elektrificering
- Mulighed for at offentlig risikotagning samt forbedrede lånemuligheder ved udbygning af elinfrastruktur, der kan mindske tarifbelastningen

Dansk Erhverv noterer sig, at der er behov for uddybning af de konkrete forslag i meddelelsen. Der mangler bl.a. konkretisering af, hvordan godkendelsestiderne for nye VE-anlæg skal forkortes, og der henvises f.eks. til det kommende flerårige EU-budget (MFF'en), for så vidt angår fælleseuropæisk finansiering til udbygning af energiinfrastruktur. Det er derfor afgørende, at der fra dansk side arbejdes for en konkretisering af meddelelsens elementer, samt at der arbejdes aktivt for, at den kommende MFF vil prioritere f.eks. investeringer i grænseoverskridende energiinfrastruktur såsom elnet- og brintinfrastruktur.

Dansk Erhverv er positiv over, at Kommissionen fastsætter et elektrificeringsmål på 32 pct. af det europæiske energiforbrug.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemslandene forventes generelt at støtte op om formålet med handlingsplanen om prismæssigt overkommelig energi. Det forventes dog, at der vil være divergerende holdninger blandt medlemslandene ift., hvorvidt udfordringerne skal adresseres på kort sigt ved at adressere omkostninger knyttet til forbrugsniveauet, som fx afgifter og tariffer, eller på lang sigt med initiativer, der adresserer omkostninger knyttet til produktionen og engrosenergi prisen.

Derudover forventes der at være divergerende holdninger til spørgsmålet om prisregulerende mekanismer i tilfælde af meget høje energipriser.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter hensigten om at holde energipriserne nede til gavn for forbrugere og virksomheder. Overkommelige energipriser kan bidrage til at fremskynde den grønne omstilling af den europæiske industri og styrke europæisk konkurrenceevne samt understøtte en omkostningseffektiv implementering af det omarbejdede energieffektivitets- samt bygningsdirektiv.

For at sikre energipriser, der er til at betale for husholdninger og virksomheder, finder regeringen, at der er særligt behov for et velfungerende indre marked, hvor energien kan flyde frit, samt en ambitiøs og fremskyndet udbygning af vedvarende energi og energiinfrastruktur på tværs af grænserne. Regeringen finder det derfor også centralt, at godkendelsesprocesser bliver mere smidige og effektive for netop at sikre en hurtigere udbygning.

Derudover finder regeringen det vigtigt fortsat at fremme øget forbrugsfleksibilitet, energieffektivitet samt lagring for at reducere efterspørgslen og derved energipriserne i spidsbelastningen samt sænke omkostningerne til netudbygningen. Regeringen ser frem til konkret og hurtig opfølgning på disse områder.

Regeringen finder det desuden vigtigt, at der i regi af handlingsplanen ikke igangsættes initiativer af mere prisregulerende karakter. Prisregulerende tiltag må alene overvejes indført i krisetider med ekstraordinære høje energipriser, i en begrænset periode og under særlige omstændigheder, da de ellers kan påvirke den europæiske forsyningssikkerhed samt udbygningen af vedvarende energi i negativ retning. Ligeledes bør evt. fælles indkøb af energi, f.eks. LNG, være af frivillig karakter, da forpligtende indkøbstiltag kan være markedsforvridende.

Regeringen arbejder for en ambitiøs revision af energibeskatningsdirektivet, der bidrager til at nå EU's energi-, klima-, og miljømål på linje med danske grønne prioriteter, og som overordnet afspejler danske interesser. Regeringen noterer sig desuden, at elafgiften for erhverv allerede er nedsat til EU's minimumssats, og at der er aftalt løbende nedsættelser af elafgiften for husholdninger frem mod 2030.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på møde den 14. marts 2025 til orientering i forbindelse med forelæggelsen af energirådsmødet den 17. marts.